

Suomen Tuomariliitto – Finlands Domareförbund ry

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Asia: Lausunto valtion oikeusaputoimistojen rakenneuudistusta koskevasta työryhmän mietinnöstä (25/2014)

Viite: Oikeusministeriön lausuntopyyntö 26.6.2014 OM 6/33/2013

Pyydettyinä lausuntona Tuomariliitto esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Oikeusaputoiminnan ja edunvalvontapalvelujen eriyttäminen (kohta 5.1)

Tuomariliitto kannattaa oikeusaputoiminnan ja edunvalvonnan eriyttämistä. Näin esteellisyystilanteet vähenisivät, oikeusavusta eriytettynä edunvalvonta voitaisiin toteuttaa yhtenevällä tavalla koko maassa ja oikeusavun luonne asianajotoimintana ei hämärtyisi.

Työryhmä on ehdottanut oikeusaputoiminnan ja edunvalvontapalvelujen eriyttämistä omiksi toimistoikseen. Tuomariliitto esittää vaihtoehtona edunvalvontapalvelujen eriyttämistä omiksi virastoikseen taikka selvittää siirtämistä maistraatteihin. Tämä merkitsisi holhousoikeudellisten asioiden osaamisen ja ammattitaidon keskittämistä maistraatteihin. Tuomariliitto ei näe, että maistraatin edunvalvojiin kohdistuva valvonta muodostaisi tälle ehdottoman esteen, koska valvonta voidaan toteuttaa suorana hallintovalvontana.

Kuuden tai kahdeksan oikeusapupiirin muodostaminen (kohdat 5.2.1 ja 5.2.2)

Työryhmä on pohtinut vaihtoehtoina kuuden tai kahdeksan oikeusapupiirin muodostamista siten, että oikeusaputoiminta ja edunvalvonta olisi eriytetty. Molemmissa malleissa oikeusapupiirien johtajat keskittyisivät johtamis-, kehittämis- ja hallintotehtäviin ja heidän tukenaan olisi kaksi hallintosihteeriä. Työryhmä on päätenyt esittämään kuuden oikeusapupiirin muodostamista.

Tuomariliitto vastustaa molempia työryhmän pohtimia vaihtoehtoja. Esitetyt vaihtoehdot merkitsisivät hallinnon siirtämistä pois oikeusaputoimistoilta ja oikeusapupiirien johtajien syrjäytymistä substanssityöstä. Tämä etäännyttäisi tarpeettomasti hallintoa ja johtaisi todennäköisesti jäykempään hallintomenet-

telyyn. Vaarana olisi oikeusapupiirin johtajan vieraantuminen substanssityöstä ja sen uusista ilmiöistä. Tämä vaikeuttaisi johtajan mahdollisuuksia ymmärtää oikeusavustajien ja oikeusapusihteerien ongelmia.

Yhdentoista oikeusaputoimiston perustaminen (kohta 5.3)

Tuomariliitto vastustaa työryhmän pohtimaa vaihtoehtoa. Yhdentoista oikeusaputoimiston perustaminen nykyisten 29 toimiston sijasta merkitsisi esteellisyytilanteiden kasvua ja tätä kautta valtion kustantaman oikeusavun menojen kasvua. Tässä mallissa ei myöskään toteutuisi oikeusaputoiminnan ja edunvalvontapalvelujen eriyttäminen, mitä Tuomariliitto edellä mainituilla perusteilla kannattaa.

Keskusviraston perustaminen (kohta 5.4)

Tuomariliitto katsoo, että oikeusapupiireistä luopumista ja keskusviraston perustamista tulisi edelleen selvittää. Keskusvirastomallissa hallinto voitaisiin hoitaa tehokkaasti ja mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lausunnon valmistelu

Lausunnon valmistelusta on vastannut käräjätuomari Riku Jaakkola.

Kouvolassa 12.9.2014

Aki Rasilainen
Tuomariliiton puheenjohtaja
hovioikeudenneuvos